

Η ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΜΠΛΟΥΜ

1. Η ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΑΝΟΔΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΗΝ ΤΟΥ ΜΠΛΟΥΜ.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν ἡ κατάσταση ἐν Γαλλίᾳ πρὸ τῆς ἀνόδου εἰς τὴν Ἀρχὴν τῆς Κυβερνήσεως Μπλουμ διεγράφετο ὡς ἀκολούθως :

Ἡ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν συνεπειῶν τῆς κρίσεως ἀσκηθεῖσα, ἰδίᾳ ἐπὶ Κυβερνήσεως Λαθάλ, πολιτικὴ ἀντιπληθωρισμοῦ, ἐξεδηλώθη εἰς τὸ δημοσιονομικὸν πεδίον διὰ μειώσεως τῶν ὑπαλληλικῶν ἀποδοχῶν καὶ τῶν συντάξεων, διὰ περικοπῆς τῆς ὑπηρεσίας τοῦ δημοσίου χρέους καὶ διὰ γενικωτέρας συμπίεσεως τῶν δημοσίων δαπανῶν, ἧτις ἐπεβάλλετο, κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἐκ τῆς ἐπελθούσης, συνεπείᾳ τῆς πτώσεως τῶν τιμῶν καὶ τῶν εἰσοδημάτων, συστολῆς τῶν κρατικῶν εἰσπράξεων καὶ τῆς ἀνάγκης ἰσοσκελίσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Συγχρόνως ὁμως διὰ τῆς πολιτικῆς τοῦ ἀντιπληθωρισμοῦ ἐπεδιώκετο ἡ ἀποφυγὴ τῆς ἐπιβαρύνσεως διὰ νέων φορολογικῶν βαρῶν, πρὸς συμψηφισμὸν τῆς ἐπελθούσης μειώσεως τῶν φορολογικῶν εἰσπράξεων, τῆς ἐκ τῆς κρίσεως καμφθείσης ἰδιωτικῆς οἰκονομίας καὶ ἡ ἐλάφρυνσις, κατὰ τὸ δυνατὸν τῶν βαρῶν ταύτης. Ἐπὶ πλεον διὰ τῆς περιστολῆς τῶν δαπανῶν ἐπεζητεῖτο ἡ ἀποφυγὴ τῆς συνάψεως νέων δανείων καὶ ἡ μείωσις τοῦ ὑφισταμένου δημοσίου χρέους. Ἡ μείωσις αὕτη καὶ ὁ περιορισμὸς τῶν δανειακῶν ἀναγκῶν τοῦ Κράτους θὰ προεκάλει πτώσιν τοῦ ἐνοικίου τοῦ χρήματος ἐν τῇ ἀγορᾷ, μείωσιν κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἐξόδων τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἀναζωογόνησιν τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας. Ἄλλ' ἀκόμη ὁ ὑποβιβασμὸς τοῦ ἐπιπέδου τοῦ τόκου, καθιστῶν δυνατὴν τὴν μετατροπὴν τῶν δημοσίων δανείων, θὰ ἐπέτρεπε τὴν ἐλάφρυνσιν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ δημοσίου χρέους καὶ ἀνάλογον ὡς ἐκ τούτου μείωσιν τῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως.

Ἐκ τῶν σκέψεων τούτων ὀρμωμένη ἡ Κυβέρνησις Λαθάλ, προέβη εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ δημοσιονομικοῦ αὐτῆς προγράμματος, ἧτις ὁμως δὲν δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἀπέδωκε τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα. Βεβαίως διὰ τῶν ληφθέντων ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1935 μέτρων, βάσει τῆς παρασχεθείσης εἰς τὴν Κυβέρνησιν νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως, ἐπετεύχθη μείωσις τῶν δαπανῶν τοῦ κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ κατὰ 5.150 ἑκατομμ. φράγκων, ἀκόμη δὲ καὶ αὐξήσις τῶν φορολογικῶν εἰσπράξεων κατὰ 1.057 ἑκατομμ. φράγκων, χάρις εἰς τὴν θεσπισθεῖσαν ὕψωσιν τοῦ συντελεστοῦ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος καὶ τὴν κατάργησιν διαφόρων φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν.

Διὰ τῶν μέτρων τούτων κατέστη δυνατὴ ἡ ἰσοσκέλισις τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1936, κατὰ τὴν εἰς τὰ Νομοθετικὰ Σώματα ὑποβολὴν αὐτοῦ, εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν 40 δισεκατομμ. φράγκων. Ἄλλὰ πλὴν τοῦ γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὑπῆρχε καὶ ὁ ἔκτακτος τοιοῦτος, ὁ περιλαμβάνων τοὺς συσταθέντας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐν Γαλλίᾳ εἰδικούς λογαριασμούς, τοὺς ἀφορῶντας κυρίως τὴν ἐθνικὴν ἄμυναν καὶ τὰ δημόσια ἔργα (πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἀνεργίας), καὶ οἷτινες ἀπερρόφων σημαντικὰ ποσά. Αἱ ἔκτακτοι αὗται δαπάναι, αἷτινες δὲν ἠδύναντο νὰ ἀντιμετωπισθοῦν διὰ τῶν τακτικῶν ἐσόδων, ἐκαλύπτοντο κατ' ἀνάγκην διὰ δανείων, ἀκόμη δὲ καὶ διὰ συνάψεως κυμαινομένου χρέους.

Τὰς σχετικὰς μὲ τὰς ἀνωτέρω καὶ ἄλλας δαπάνας, ἀνάγκας τοῦ Δημοσίου Θησαυροῦ ἡ Κυβέρνησις Λαβάλ εἶχεν ὑπολογίσει διὰ τὸ ἔτος 1936 εἰς 10 δισεκατομμ. φράγκων. Ἐξ αὐτῶν ἐπετεύχθη ἡ κάλυψις μέρους μόνον διὰ τῆς ἐκδόσεως ταμιακῶν γραμματίων καὶ χορηγήσεως ἐμμέσων προκαταβολῶν ὑπὸ τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς ὑπὸ τύπον ἀναπροεξοφλήσεως παρ' αὐτῆς τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ γραμματίων. Προσέτι δὲ παρέστη ἀνάγκη προσφυγῆς καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δι' ἐκδόσεως βραχυπροθέσμου δανείου ἐκ 3 δισεκατομμ. φράγκων, τοποθετηθέντων εἰς τὴν ἀγγλικὴν χρηματαγοράν. Σημειωτέον ὅτι ἡ ἔντονος αὕτη δανειακὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως, ἐν συνδυασμῶ μὲ τὴν συνεπείᾳ μεγάλων ἐξόδων χρυσοῦ μείωσιν τῶν διαθεσιμοτήτων τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς, εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν, ἀντιθέτως πρὸς τὰς κυβερνητικὰς προθέσεις, ὑψωσιν τοῦ ἐπιτοκίου ἐν τῇ γαλλικῇ χρηματαγορᾷ, ἣτις ὑψωσις ἐνετάθη καὶ ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς ληφθέντων μέτρων ἀμύνης κατὰ τῆς ἐκροῆς χρυσοῦ.

Ἄλλὰ τὰ ἐξευρεθέντα διὰ τοῦ ἀνωτέρω τρόπου ποσά πολὺ ἀπείχον, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω, ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπαρκέσουν εἰς τὴν κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ Θησαυροφυλακίου. Ἐξ ἄλλου τὸ Κράτος εἶχε νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ ἄλλας προσθέτους δαπάνας, ἰδίᾳ δὲ τὴν κάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος τῶν σιδηροδρόμων, τὸ ὁποῖον ὑπερέβαινε τὰ 4 δισεκατομμύρια φράγκων. Ἐπὶ πλέον, κατὰ τοὺς προηγηθέντας τῶν ἐκλογῶν μῆνας, εἶχε σημειωθῆ πτώσις τῶν φορολογικῶν εἰσπράξεων, αἷτινες σημαντικῶς ὑπελείποντο τῶν ἐκτιμήσεων τοῦ Προϋπολογισμοῦ, συγχρόνως δὲ εἶχεν ἀνακύψει ἡ ἀνάγκη παροχῆς συμπληρωματικῶν πιστώσεων, λόγῳ ἀνεπαρκειᾶς τῶν σχετικῶν ἐγγραφῶν, διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ παγίου χρέους καὶ διὰ τὰ βοηθήματα ἀνεργίας. Τοιοῦτοτρόπως ἐδημιουργεῖτο σοβαρὸν ἔλλειμμα καὶ εἰς τὸν τακτικὸν Προϋπολογισμόν, τὸ ὁποῖον μάλιστα ὁ κ. Ὠριόλ εἶχεν ὑπολογίσει τὸν Ἰούνιον τοῦ 1936 εἰς 4.500 ἑκατομμύρια φράγκων.

Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς ἡ δημοσιονομικὴ κατάστασις, τὴν ὁποῖαν ἡ Κυβέρνησις Λαβάλ ἐκληροδότει εἰς τὴν διάδοχον αὐτῆς, ἦτο ἐλάχιστα ἱκανοποιητικὴ : Τὸ δημόσιον χρέος εἶχεν ὑπερόγκως αὐξήθῃ, ὑπερέβαινε δὲ τοῦτο (τέλος τοῦ 1935) τὸ διπλάσιον τοῦ

ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τῆς χώρας. Ἡ δυνατότης ἐκδόσεως ἐντόκων γραμματίων εἶχεν ἐξαντληθῆ. Τὸ πρόβλημα τῆς καλύψεως τοῦ ἐλλείμματος τοῦ τακτικοῦ καὶ τοῦ ἐκτάκτου Προϋπολογισμοῦ παρέμενεν ἐκκρεμές. Ἐπὶ πλεόν δὲ ἡ φορολογικὴ ἐπιβάρυνσις τοῦ πληθυσμοῦ, λόγῳ τῆς παρατεταμένης οἰκονομικῆς κρίσεως, εἶχε καταστῆ εἰς ἄκρον πιεστικὴ, ἀποκλείουσα πᾶσαν νέαν ὕψωσιν τῶν φορολογικῶν προσοστῶν.

2. Η ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΜΠΛΟΥΜ.

Ἡ νέα Κυβέρνησις ἠκολούθησεν ἐν ἀρχῇ τὴν ἐν ταῖς Ἡνωμ. Πολιτείαις ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν τῆς ἄνευ ἐπεμβάσεως ἐπὶ τῶν τιμῶν παροχῆς μεγαλειτέρας ἀγοραστικῆς δυνάμεως εἰς τὸν πληθυσμόν. Ἄλλ' ἐνῶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἡ αὔξησις αὕτη τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως ἐπῆλθε διὰ τῆς ἀναζωογονήσεως τῆς οἰκονομίας — χάρις ἰδίᾳ εἰς τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν ὑποτίμησιν τοῦ δολλαρίου — τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς, αὐξήσεως τῶν ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν καὶ συγχρόνου αὐξήσεως τῶν ἐργατικῶν καὶ ὑπαλληλικῶν μισθῶν, ἐν Γαλλίᾳ ἡ αὔξησις τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως ἐπεδιώχθη διὰ μιᾶς ἀπλῆς ἀνακατανομῆς τῶν εἰσοδημάτων, δι' ὑψώσεως δηλαδὴ τῶν ἡμερομισθίων χωρὶς παράλληλον μέριμναν ὑπὲρ τῶν ἐπιχειρήσεων.

Εἰς τὸ δημοσιονομικὸν πεδῖον ἡ χαραχθεῖσα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πολιτικὴ προσδιωρίσθη ὑπὸ τῆς γενικῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς αὐτῆς πολιτικῆς. Καὶ πρῶτον, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς δαπάνας, ἡ ἀκολουθηθεῖσα πολιτικὴ ἐβασίσθη εἰς ὠρισμένας γενικὰς ἀρχάς, αἵτινες, ἐκτεθεῖσαι ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ἀπετέλουν τὰς κυβερνητικὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἀπόψεις.

Συμφώνως πρὸς ταύτας, αἱ κρατικαὶ δαπάναι, αὐξάνουσαι τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἀναζωοπυροῦσαι τὰς συναλλαγὰς, εὐνοοῦν σημαντικῶς διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ τὴν ἀναζωογόνησιν τῆς οἰκονομίας. Ἡ ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν δημοσίων ἐξόδων ἐπερχομένη αὔξησις τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως ἐντείνει τὴν οἰκονομικὴν ἄνοδον καὶ ἐπιτυγχάνει τὸν ρυθμὸν ταύτης. Ἡ ἐμψύχωσις τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς χώρας δὲν ἐξασφαλίζεται δι' ἐνὸς περιορισμένου καὶ αὐστηρῶς ἰσορροπημένου Προϋπολογισμοῦ, ἀλλ' ἀντιθέτως ἡ ἀναγέννησις τῆς οἰκονομίας καὶ ἡ ἐπίτασις τῶν συναλλαγῶν, ἐπιφέρουσαι αὔξησιν τῶν κρατικῶν προσόδων, ἐξασφαλίζουν τὸ ἰσοζύγιον τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ τὴν ὁμαλὴν ἐξέλιξιν τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν. Κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Κυβερνήσεως, ὁ κρατικὸς Προϋπολογισμὸς δὲν πρέπει νὰ εἶναι τι τὸ ἄγονον, τὸ ἀδρανὲς καὶ στατικόν, ἀλλ' ὀφείλει ἀντιθέτως νὰ παρουσιάσῃ οὗτος δυναμικότητα, πραγματικότητα καὶ ζῶν, ἐμψυχούμενος ἐκ τῆς ζωτικότητος τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας.

Βεβαίως αἱ ἀπόψεις αὗται εἰς τὴν βάσιν τῶν δὲν εἶναι ἀπολύτως ὀρθαί. Διότι τὸ Κράτος, προβαίνον εἰς δαπάνας, δὲν δημιουργεῖ

νέαν, ἀλλὰ μετατοπίζει ἀπλῶς τὴν ὑπάρχουσαν ἀγοραστικὴν δύναμιν. Ἡ μετατόπισις δ' αὕτη ἔχει δυσμενεῖς, ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως, συνεπείας. Οἱ πρὸς κάλυψιν τῶν κρατικῶν δαπανῶν ἐπιβαλλόμενοι φόροι ζημιώνουν τὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις, ἐνῶ ἡ ὑπὸ τοῦ Κράτους προσφυγὴ εἰς τὸν δανεισμόν ἀποσύρει κεφάλαια ἀπὸ παραγωγικωτέρας τοποθετήσεως καὶ προκαλεῖ ὡς ἐκ τούτου ὑψωσιν τοῦ ἐνοικίου τοῦ χρήματος ἐν τῇ ἀγορᾷ. Τοιουτοτρόπως ὁμως ἐπέρχεται, καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην περίπτωσιν, αὐξήσεις τῶν ἐξόδων τῶν ἐπιχειρήσεων, ὑψώσεις τῶν τιμῶν καὶ συνεπῶς μείωσις τῆς ἀγοραστικῆς ἰκανότητος τοῦ πληθυσμοῦ.

3. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

Πάντως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω ἀντιλήψεων τῆς ἢ Κυβερνήσεως Μπλούμ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν τῶν συστηματικῶν δαπανῶν. Κατάργησις τῶν ἐπὶ τῶν προηγουμένων Κυβερνήσεων γενομένων περικοπῶν τῶν ὑπαλληλικῶν μισθῶν καὶ τῶν συντάξεων, αὐξήσεις τῶν συντάξεων θυμάτων πολέμου, ἐκτέλεσις εἰς μεγάλην κλίμακα δημοσίων ἔργων, κατάργησις τῆς περικοπῆς τῶν τοκομεριδίων, ὀργάνωσις τοῦ τουρισμοῦ, ἐθνικοποίησις τῶν πολεμικῶν βιομηχανιῶν, ἀρωγὴ πρὸς τὴν γεωργίαν, ἀνάληψις ὑπὸ τοῦ Κράτους μέρους τῶν βαρῶν τῶν ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, συνδρομὴ πρὸς τοὺς λοιποὺς δημοσίους ὀργανισμοὺς, κτλ. Αἱ δαπάναι αὗται, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀποτελοῦν παρὰ τὰς κυριωτέρας μόνον ἐκ τῶν νέων δαπανῶν τῆς Κυβερνήσεως, καθὼς καὶ αἱ νέαι δαπάναι διὰ τὴν ἐθνικὴν ἄμυναν, εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν σημαντικὴν ἐπιθάρυνσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1936, ἰδίᾳ ὁμως τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς τρεχούσης χρήσεως, εἰς τὸν ὁποῖον ἀποτυποῦνται ὠλοκληρωμένα τὰ κοινωνικὰ καὶ ἄλλα μέτρα τῆς Κυβερνήσεως Μπλούμ. Τὸ συνολικὸν ὕψος τοῦ τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1937, ἐὰν συμπεριλάβωμεν εἰς αὐτὸ καὶ ποσὸν 2 δισεκατομμ. φράγκων, τὸ ὁποῖον τὸ νεοῖδρυθὲν Ταμεῖον Συντάξεων δύναται νὰ δανεισθῇ εἰς βάρος τοῦ Προϋπολογισμοῦ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν πόρων του, ἀνῆλθεν εἰς 50 δισεκατομμ. φράγκων.

Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Προϋπολογισμὸς τῆς παρελθούσης χρήσεως, ὡς μὲν ἐψηφίσθη ὑπὸ τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων, ἀνήρχετο εἰς 40.5 δισεκατομμ., μετὰ δὲ τὰς συμπληρωματικὰς πιστώσεις, αἵτινες κατέστησαν ἀναγκαῖαι διαρκούσης τῆς χρήσεως, ἔφθασε τὰ 43 δισεκατομμ., προκύπτει ὅτι τὰ ἔξοδα τῆς νέας χρήσεως ὑπερέβαινον τὰ τῆς παρελθούσης κατὰ 7 περίπου δισεκατομμ. φράγκων. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀντιπροσωπεύει τὴν καθαρὰν αὐξήσιν τῶν τακτικῶν δαπανῶν, ἧτις προῆλθεν ἐκ τῶν μέτρων τῆς νέας Κυβερνήσεως.

Ὡς ἦτο φυσικὸν ἡ αὐξήσις αὕτη εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν ἐλλείμματος εἰς τὸν Προϋπολογισμόν, τὸ ὁποῖον ἀνῆλθεν εἰς 5 δισεκατομμ. φράγκων. Τὸ ἔλλειμμα μάλιστα τοῦτο θὰ ἦτο ἀκόμη μεγαλιότερον, ἂν δὲν ὑπελογίζετο ἡ αὐξήσις τῶν φο-

ρολογικῶν εισπράξεων, τόσον λόγω τῶν νέων φορολογικῶν μέτρων τῆς Κυβερνήσεως, περί ὧν κατωτέρω, ὅσον καὶ συνεπεία τῆς αὐξήσεως τῶν ὑπαλληλικῶν καὶ ἐργατικῶν μισθῶν, τῆς ἐκτελέσεως εἰς μεγάλην κλίμακα δημοσίων ἔργων καὶ τῆς ἐκ τῆς ὑποτιμήσεως τοῦ νομίματος ἀναζωογονήσεως τῆς οἰκονομίας. Ἡ αὐξήσις αὕτη μάλιστα ἤρχισε πραγματοποιουμένη ἀπὸ τῶν πρώτων μετὰ τὴν ὑποτίμησιν μηνῶν, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν δημοσιευομένων ἐπισήμων στατιστικῶν(1). Οὕτω τὰ ἔσοδα ἐκ τοῦ φόρου κύκλου ἐργασιῶν, τὰ ὁποῖα ἀνήρχοντο τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1936 εἰς 387 ἑκατομμ. φράγκων, ἔφθασαν τὸν ἐπόμενον μῆνα τὰ 523 ἑκατομμ., τὸν μῆνα Νοέμβριον τὰ 557 ἑκατομμ. καὶ τὸν Δεκέμβριον τὰ 549 ἑκατομμύρια.

Ἐκτὸς ὅμως τοῦ τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ ὑπῆρχεν, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω, καὶ ὁ ἔκτακτος Προϋπολογισμός, ὁ περιλαμβανων τοὺς εἰδικoὺς λογαριασμοὺς τῶν ἐξοπλισμῶν καὶ τῶν δημοσίων ἔργων. Καὶ ὁ Προϋπολογισμὸς οὗτος ἐνεφάνιζε σημαντικὴν διαφορὰν ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἔκτακτον Προϋπολογισμὸν τῆς χρήσεως 1936. Τὸ ὕψος τοῦ τελευταίου τούτου ἀνήρχετο εἰς 6.265 ἑκατομμ., ἐνῶ ὁ Προϋπολογισμὸς τῆς τρεχούσης χρήσεως ἔφθανε τὰ 15 περίπου δισεκατομμύρια φράγκων, ἐξ ὧν 9.5 δισεκατομμ. ἀπερρόφων αἱ πιστώσεις διὰ τὸν πολεμικὸν ἐξοπλισμὸν, καὶ 5.5 δισεκατομμ. αἱ δαπάναι δι' ἐκτέλεσιν δημοσίων ἔργων. Διότι πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ Κυβέρνησις Μπλουμ, ἐπιθυμοῦσα ὅπως καταπολεμήσῃ τὴν ἀνεργίαν καὶ ὅπως ἐπιταχύνη τὴν οἰκονομικὴν ἀνάρρωσιν τῆς χώρας, κατέστρωσε τριετὲς πρόγραμμα ἐκτελέσεως μεγάλων δημοσίων ἔργων, ἢ συνολικὴ δαπάνη τῶν ὁποίων προϋπελογίσθη εἰς 20 δισεκατομμ. φράγκων. Κατὰ συνέπειαν τὸ σύνολον τῶν νέων δαπανῶν, τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων, μὲ τὰς ὁποίας ἡ Κυβέρνησις τοῦ Λαϊκοῦ Μετώπου ἐπεβάρυνε τὸν γαλλικὸν Προϋπολογισμὸν ἀνήλθεν εἰς 15 περίπου δισεκατομμ. φράγκων.

4. ΤΑ ΛΗΦΘΕΝΤΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΝ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΕΝΤΟΣ ἘΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟϋΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.

Αἱ ἠϋξημένα ὅμως αὐταὶ δαπάναι καὶ τὰ ἔλλειμματα, τὰ ὁποῖα προεκάλεσαν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν καὶ εἰς τὸν Δημόσιον Θησαυρὸν ἐπέδρασαν λίαν αἰσθητῶς ἐπὶ τοῦ δημοσίου χρέους τῆς Γαλλίας. Διότι πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι, πλὴν τοῦ ἔλλειμματος τοῦ τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐκ 5 δισεκατομμυρίων φράγκων καὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐκτάκτου προϋπολογισμοῦ, ὑπῆρχε καὶ τὸ ἐτήσιον ἔλλειμμα τῶν Σιδηροδρόμων, ὑπολογιζόμενον εἰς 7 δισεκατομμύρια φράγκων, καὶ τὸ ἔλλειμμα τῶν Ταχυδρομείων ἐξ 1 δισεκατομμ. φράγκων. Συνεπῶς αἱ συνολικαὶ ἀνάγκαι, αἱ ὁποῖαι

(1) Βλ. «Bulletin de la statistique générale de la France». Tome XXVI, fascicule II. Janvier - Mars 1937.

δὲν ἠδύναντο νὰ καλυφθοῦν διὰ τῶν τακτικῶν προσόδων τοῦ Κράτους καὶ ἔδει νὰ ἀντιμετωπισθοῦν διὰ δανείων, ἀνήρχοντο ἐν ἀρχῇ τῆς χρήσεως 1937 εἰς 27 δισεκατομμ. φράγκων. Ἀργότερον δὲ ἀνέκυψαν καὶ νέαι ἔκτακτοι δαπάναι, ὅπως διὰ τὴν ἐξόφλησιν βραχυπροθέσμου δανείου τῶν σιδηροδρόμων, διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν Τ. Τ. Τ., κ.τ.λ., αἱ ὁποῖαι ἀνεβίβασαν τὰς συνολικὰς ἀνάγκας τοῦ Δημοσίου Θησαυροῦ διὰ τὸ 1937 εἰς 36 δισεκατομμ. φράγκων.

Πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τούτων δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο μέσον, ὡς πρὸ ὀλίγου ἐλέχθη, ἀπὸ τὸν δανεισμόν. Ἄλλ' ἢ ἄσκησις εἰς τὸσον εὐρείαν κλίμακα τοῦ δανεισμοῦ δὲν ἦτο ἄμοιρος κινδύνων. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν θὰ ἐξησθένιζεν αὕτη τὴν δημοσίαν πίστιν καὶ θὰ ἠΰξανε τὸ ἤδη ἄρκετὰ ὑψηλὸν βᾶρος τοῦ δημοσίου χρέους καὶ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ. Ἀπὸ ἀπόψεως ἰδιωτικῆς οἰκονομίας, ὁ συναγωνισμὸς εἰς τὴν χρηματαγορὰν τῶν κρατικῶν ἀναγκῶν θὰ ὠδήγει εἰς ὑψωσιν τοῦ ἐνοικίου τοῦ χρήματος καὶ θὰ παρεκώλυεν οὕτω τὴν μείωσιν τοῦ κόστους παραγωγῆς, τὴν ἴδρυσιν νέων ἐπιχειρήσεων καὶ τὴν γενικωτέραν ἀναζωογόνησιν τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας. Τοῦτο βεβαίως ἦτο ἀντίθετον πρὸς τὰς προθέσεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσίν του ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1937 κατέληγε μὲ τὴν διαπίστωσιν ὅτι δὲν ὑπάρχει πραγματικὴ λύσις τοῦ οἰκονομικοῦ προβλήματος τῆς χώρας, παρὰ εἰς τὸν ὑποβίβασμόν τοῦ ἐνοικίου τοῦ χρήματος καὶ τὴν ἐξασφάλισιν διὰ τούτου διαρκοῦς ἀφθονίας κεφαλαίων εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις. Ἡ πολιτικὴ ὅμως, τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις υἱοθέτησε, καθίστα δυσχερῆ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς λύσεως ταύτης. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπεβάλλετο ὅπως αἱ νέαι δαπάναι, αἱ ὁποῖαι ἀναμφισβητήτως ἀνταπεκρίνοντο εἰς πραγματικὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας, γίνουν μὲ βραδύτερον ρυθμόν, ἀποφευγομένης οὕτω οἰασδήποτε δυσμενοῦς ἐπιδράσεως τούτων ἐπὶ τῆς δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς οἰκονομίας τῆς χώρας. Πόσον ἡ ἀκολουθηθεῖσα πολιτικὴ τῶν ἀμέτρων δαπανῶν καὶ τῆς περιφρονήσεως τῶν ἀρχῶν τῆς ὀρθοδόξου δημοσιονομικῆς πολιτικῆς ἦτο κατὰ βάσιν σφαλερὰ, τὸ ἀνεγνώρισεν ἐμμέσως βραδύτερον καὶ αὕτη ἡ Κυβέρνησις Μπλούμ. Κατιδοῦσα αὕτη ὅτι τὰ τεχνικὰ μέσα τῆς νομισματικῆς ὑποτιμήσεως, τῶν συναλλαγματικῶν περιορισμῶν καὶ τῶν ἐξανασκασμῶν ἦσαν ἀνεπαρκῆ ὅπως θέσουν τέρμα εἰς τὴν ἀποθησαύρισιν καὶ ὅτι παρεκώλυον ἀντιθέτως ταῦτα τὴν τόσον εὐεργετικὴν διὰ τὴν οἰκονομίαν τῆς χώρας καὶ τὸν Δημόσιον Θησαυρὸν παλιννόστησιν κεφαλαίων ὅτι δὲ τὸ πᾶν ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Κοινοῦ ἐπὶ τὰ δημόσια οἰκονομικὰ καὶ τὴν σταθερότητα τοῦ νομίσματος, ἐστράφη, ἤδη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Μαρτίου, πρὸς μίαν περισσότερον σῶφρονα οἰκονομικὴν καὶ δημοσιονομικὴν πολιτικὴν. Ἀναθεωρήσασα τὰς προτέρας αὐτῆς ἀντιλήψεις, ἀνεγνώρισεν ὅτι τὸ δημοσιονομικὸν πρόβλημα δὲν δύναται νὰ λυθῇ διὰ μιᾶς πολιτικῆς συστηματικῶν

δαπανῶν, ἀλλὰ διὰ πολιτικῆς αὐστηρῶν οἰκονομιῶν, ἐξασφαλιζουσῶν τὸ ἰσοζύγιον τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ ἐλαφρυνουσῶν τὰ βάρη τοῦ Δημοσίου Θησαυροῦ.

Αἱ νέαι δαπάναι, εἰς τὰς ὁποίας προέβη ἡ Κυβέρνησις τοῦ Λαϊκοῦ Μετώπου, ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τῆς προκατόχου Κυβερνήσεως καταλειφθέντα ἑλλείμματα, ἀντεμετώπισθησαν, κατὰ τὰ πρὸ ὀλίγου λεχθέντα, διὰ τῆς πίστεως. Δεδομένου ὅτι ἡ δυνατότης ἐκδόσεως ἐντόκων γραμματίων, ὡς ἤδη ἐσημειώθη, εἶχεν ἐξαντληθῆ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Λαθάλ, ἡ νέα Κυβέρνησις εὐρέθη ἐν ἀρχῇ εἰς δυσχερῆ θέσιν ὡς πρὸς τὴν κάλυψιν τῶν πολλαπλῶν αὐτῆς ἀναγκῶν. Ἡ δυσχέρεια ὅμως αὕτη παρεκάμφθη διὰ τῆς συνομολογήσεως μετὰ τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπέζης συμβάσεως περὶ παγιοποιήσεως τοῦ πρὸς αὐτὴν χρέους τοῦ Δημοσίου, τοῦ προερχομένου ἐκ τῆς ὑπ' αὐτῆς ἀναπροεξοφλήσεως ἐντόκων γραμματίων, καὶ διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ νόμου τῆς 23 Ἰουνίου 1936, ὅστις καθώριζε τὸ ἀνώτατον ἐπιτρεπόμενον ὄριον τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ γραμματίων εἰς 20 δισεκατομμ. φράγκων. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι διὰ τῆς παγιοποιήσεως τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκδ. Τραπέζης ἀναπροεξοφληθέντων γραμματίων ἢ πραγματικῆ κυκλοφορία αὐτῶν περιωρίζετο εἰς 10 δισεκατομμ. φράγκων, ὁ νέος νόμος, καθορίζων ἀνώτατον ὄριον κυκλοφορίας 20 δισεκατομμύρια, παρείχεν ἐμμέσως εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ δικαίωμα ἐκδόσεως 10 νέων δισεκατομμυρίων. Ἐπὶ πλέον ὁ νόμος ἐξουσιοδότησε τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ὅπως λάθῃ παρὰ τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπέζης νέας προκαταβολὰς μέχρι ποσοῦ 10 δισεκατομμ. φράγκων, ἐφ' ὅσον καὶ καθ' ὅσον δὲν ἤθελεν ἐπιτευχθῆ ἢ τοποθέτησις εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν νέων γραμματίων. Βάσει τοῦ νόμου τούτου ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. Ὠριόλ ἐξέδωκε ταμιακὰ γραμμάτια πρὸς 3½% ἑξαμήνου λήξεως καὶ γραμμάτια 4% λήξεως ἐνὸς ἔτους, συνολικοῦ δὲ ποσοῦ 4.300 ἑκατομμ. φράγκων. Συγχρόνως ἔλαθε παρὰ τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπέζης προκαταβολὰς 4.5 δισεκατομμ. φράγκων.

Ὀλίγον μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν γραμματίων Ὠριόλ, ἐπῆλθεν ἡ νομισματικὴ μεταρρύθμισις. Ἡ ὑποτίμησις τοῦ φράγκου δὲν ὑπῆρξεν βεβαίως ἀσχετος καὶ πρὸς τὰς δημοσιονομικὰς δυσχερείας τὰς ὁποίας ἡ Κυβέρνησις ἀντεμετώπιζεν. Αἱ ἀνάγκαι τοῦ Δημ. Θησαυροῦ ἦσαν πιεστικάι. Ἡ εἰς τὸ παρελθὸν ἱκανοποίησις αὐτῶν εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν ἔντασιν τῆς ἀγορᾶς χρήματος καὶ κεφαλαίου καὶ τὴν εἰς τὰς ἀγορὰς ταύτας ὑψωσιν τοῦ ἐπιτοκίου. Ὡς πρὸ ὀλίγου ἐσημειώθη, τὰ πρῶτα γραμμάτια Ὠριόλ ἐξεδόθησαν πρὸς 4%, εἰς δὲ τὴν ἀγορὰν κεφαλαίων ἢ πτωσίς εἰς 80% τῆς τιμῆς τοῦ κρατικοῦ δανείου 4½% εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν ὑψωσιν τοῦ πραγματικοῦ αὐτοῦ τόκου εἰς 6%. Ἐπὶ πλέον αἱ μεγάλαι ἑξοδοὶ χρυσοῦ εἶχον καταστήσει ἀναγκαίαν ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τὴν ὑψωσιν τοῦ ἐπισήμου προεξοφλητικοῦ τόκου εἰς 5%. Ἡ ὑψωσις δ' αὕτη τοῦ ἐπιπέδου τοῦ τόκου καὶ ἡ ἐπίτασις τῆς νομισματικῆς ἀβεβαιότητος εἶχον καταστήσει εἰς ἄκρον δυσχερῆ

τὴν ἐξεύρεσιν πόρων τοῦ Δημοσίου. Ἡ ὕψωσις τοῦ ἐπιτοκίου εἶχεν ἀκόμη ὡς συνέπειαν καὶ τὴν αὐξήσιν τῶν ἐξόδων τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ αὐξήσις ὁμως αὕτη, ἐρχομένη μετὰ τὰς ἐπελθούσας εἰς τὸ παρελθὸν ἐπανειλημμένας αὐξήσεις, συνεπεῖα τῆς πτώσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν κοινωνικῶν μέτρων τῆς Κυβερνήσεως Μπλοῦμ, εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν σημαντικὴν ὕψωσιν τῶν τιμῶν ἐσωτερικοῦ καὶ μείωσιν κατ' ἀκολουθίαν ἀκόμη περισσότερο, λόγω τῆς διευρύνσεως τῆς ἀποστάσεως τιμῶν ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ, τῆς συναγωνιστικῆς ἱκανότητος τῶν γαλλικῶν προϊόντων εἰς τὴν διεθνή ἀγορὰν μὲ ἀναλόγους ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἰσοζυγίου τῆς χώρας. Συνεπῶς ἡ μείωσις τῶν ἐξαγωγῶν καὶ ἡ μεγάλη πίεσις τῶν ἀναγκῶν τοῦ Δημοσίου ὑπῆρξαν ἐκ τῶν σημαντικωτέρων αἰτίων, τὰ ὅποια προεκάλεσαν τὴν dévaluation. "Ὅπως ἐτόνιζεν εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσίν του ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1937 ὁ ὑπουργὸς κ. Ὠριόλ, ἡ Κυβέρνησις ἤλπιζεν ὅτι ἡ νομισματικὴ ὑποτίμησις θὰ ἔθετε τέρμα εἰς τὴν ἀποθησαύρισιν, ἐνῶ συγχρόνως θὰ προεκάλει αὕτη παλιννόστησιν τῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν φυγαδευθέντων γαλλικῶν κεφαλαίων, ἐξασφαλίζουσα διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ τὴν εἰς εὐρείαν κλίμακα ἱκανοποίησιν τῶν χρηματικῶν ἀναγκῶν τῆς κρατικῆς καὶ τῆς ἰδιωτικῆς οἰκονομίας. Ἀλλ' ἀκόμη εἰς τὴν περὶ ὑποτιμῆσεως ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως σημαντικώτατα ἐβάρυνε καὶ ἡ προσδοκωμένη ἐκ ταύτης ἄμεσος ὠφέλεια τοῦ Δημοσίου Ταμείου συνεπεῖα τῆς δημιουργίας ὑπεραξίας τοῦ ἀποθέματος τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς.

Ἡ ἀποτίμησις τοῦ φράγκου ἀνεκούφισε πράγματι σημαντικῶς τὸ γαλλικὸν Δημόσιον, καθόσον ἐκ τῆς προσωρινῆς ἐπανεκτιμήσεως τοῦ μεταλλικοῦ καὶ εἰς συνάλλαγμα ἀποθέματος τῆς Ἐκδ. Τραπεζῆς προέκυψε καθαρὸν ὑπὲρ αὐτοῦ κέρδος ἐκ 17 δισεκατομμ. φράγκων. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου 10 δισεκατομμύρια διετέθησαν πρὸς προικοδότησιν τοῦ ἰδρυθέντος Ταμείου Σταθεροποιήσεως Συναλλάγματος (Fonds d'Égalisation de Changes), τὸ δὲ ὑπόλοιπον προωρίσθη κυρίως διὰ τὴν ἐξόφλησιν τῶν πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Γαλλίας ὑποχρεώσεων τοῦ Κράτους. Ἐκ τούτου ποσὸν 4.5 δισεκατομμυρίων ἀφιερῶθη διὰ τὴν ὀλοσχερῆ ἀπόσβεσιν τῶν δυνάμει τοῦ νόμου τοῦ Ἰουνίου 1936 χορηγηθεισῶν προκαταβολῶν. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου τὸ Κράτος ἀπέκτα τὴν δυνατότητα προσφυγῆς ἐκ νέου εἰς τὴν Τράπεζαν δι' ἀτόκους προκαταβολὰς μέχρι ποσοῦ 10 δισεκατομμ. φράγκων(1), ἐνῶ ἐξ ἄλλου διετηρεῖτο

(1) Ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐσημειώθη, ὁ νόμος τῆς 23 Ἰουνίου 1936 προέβλεπε τὸ δυνατόν τῆς χορηγήσεως προκαταβολῶν εἰς τὸ Κράτος ὑπὸ τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς, ἀλλὰ μόνον ἐφ' ὅσον καὶ καθ' ὃ μέτρον δὲν ἠθελεν ἐπιτευχθῆ ἡ τοποθέτησις εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου τούτου προβλεπομένων νέων γραμματίων. Τοῦτο ἄλλως τε εἶχε διευκρινίσει καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. Ὠριόλ εἰς γενομένην

άνεπαφον τὸ πραγματικὸν περιθώριον ἐκδόσεως γραμματίων μέχρι 10 δισεκατομμυρίων.

Ἡ Κυβέρνησις ἠθέλησε νὰ ἀποκομίση μεγαλείτερα ὀφέλη ἐκ τῆς ὑποτιμήσεως, ἐπιβαλοῦσα εἰς τοὺς κατόχους χρυσοῦ τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως προσαγάγουν τοῦτον εἰς τὸ Ἐκδοτικὸν Ἰδρυμα πρὸς πώλησιν εἰς τὴν παλαιὰν τιμὴν. Τὰ ἀναγκαστικὰ ὅμως ταῦτα μέτρα δὲν ἀπέδωκαν τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα, ἀλλ' εἶχον, ἀντιθέτως, ὡς συνέπειαν τὴν συνέχισιν τῆς ἀποθησαυρίσεως καὶ τὴν παρεμπόδισιν τῆς εἰσροῆς εἰς τὴν γαλλικὴν χρηματαγορὰν τῶν ἀποθησαυρισμένων καὶ φυγαδευθέντων κεφαλαίων. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἐπιβληθέντες ἐν ἀρχῇ περιορισμοὶ ἐμετριάσθησαν ἀργότερον, κατηργήθησαν δ' ἐντελῶς οὗτοι, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἐκδόσεως τοῦ δανείου ἐθνικῆς ἀμύνης.

Ἡ ὑποτίμησις τοῦ φράγκου εἶχε περαιτέρω ὡς ἀποτέλεσμα νὰ μετριάσῃ τὴν ὀξύτητα, ὑφ' ἣν ἐνεφανίζετο προηγουμένως τὸ πρόβλημα τῶν βραχυπροθέσμων πιστώσεων. Αἱ ἐπακολουθήσασαι τὴν ὑποτίμησιν παλιννοστήσεις κεφαλαίων—αἱ ὁποῖαι ὅμως ἐσταμάτησαν ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου, σημειωθέντος ἀντιθέτως ρεύματος ἐκροῆς—αἱ πραγματοποιηθεῖσαι ἐν ἀρχῇ πωλήσεις χρυσοῦ ἀποθησαυρισμένου εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ἢ κατόπιν τούτων μείωσις τοῦ ἐπισήμου προεξοφλητικοῦ τόκου εἰς 2%, ἢ ἐλάφρυνσις τοῦ Δημ. Θησαυροῦ ἐκ τῆς ἐπανεκτιμήσεως τοῦ ἀποθέματος τῆς Ἐκδοτ. Τραπεζῆς, πάντα ταῦτα εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐξασφάλισιν σχετικῆς ἀνέσεως εἰς τὴν ἀγορὰν χρήματος. Ὁ ἐμπορικὸς τόκος ἐμειώθη οὕτως ἀπὸ 3% εἰς 2%, τὰ δὲ ἐκδοθέντα τὴν ἐπομένην τῆς dévaluation γραμμάτια τοῦ Δημοσίου ἔφερον τόκον 1 7)8%. Ἡ αὕτη μεταβολὴ ὅμως δὲν ἐσημειώθη καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν κεφαλαίου. Βεβαίως ἔλαβε χώραν τὴν ἐπομένην τῆς ὑποτιμήσεως ὑψωσις τῶν τιμῶν τῶν κρατικῶν χρεωγράφων, ἧτις ὅμως ὠφείλετο εἰς κερδοσκοπικοὺς λόγους καὶ διὰ τοῦτο ὑπῆρξε θραχείας διαρκείας. Ὅταν κατέστη ἐμφανὲς ὅτι ὁ ἀκρωτηριασμὸς τοῦ φράγκου δὲν ἠδύνατο καθ' ἑαυτὸν νὰ προκαλέσῃ βελτίωσιν τῆς δημοσιονομικῆς καταστάσεως, αἱ προσφοραὶ ἤρχισαν ἐκ νέου νὰ ὑπερβαίνουν τὰς ζητήσεις. Ἡ κατάστασις τοιούτοτρόπως δὲν μετεβλήθη οὐσιωδῶς, μάλιστα δὲ καὶ ἐνετάθη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Νοεμβρίου, λόγῳ ἀντιστροφῆς τοῦ ρεύματος τῶν

εἰς τὴν Βουλὴν σχετικὴν συζήτησιν. Ἀργότερον ὅμως ἡ Κυβέρνησις, πιεζομένη ὑπὸ χρηματικῶν ἀναγκῶν, ἀνεθεώρησε τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος προτέρας αὐτῆς ἀντιλήψεις καὶ προσέδωκεν εἰς τὸν νόμον τῆς 23 Ἰουνίου 1936 τὴν ἐννοίαν τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐξουσιοδοτήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὅπως προσφεύγῃ ἀνευ ὄρων εἰς τὰς προκαταβολὰς τῆς Ἐκδ. Τραπεζῆς μέχρι συμπληρώσεως συνολικοῦ ποσοῦ 10 δισεκατομμ. φράγκων. Ἡ νέα αὕτη ἐπὶ τοῦ ζητήματος κυβερνητικὴ θέσις ἐγένετο ἀντικείμενον ζυγῶν ἐπικρίσεων ἐν Γαλλίᾳ ἐκ μέρους πολλῶν, οἵτινες ἐθεώρουν ὡς καταστρεπτικὸν διὰ τὴν οἰκονομίαν τῆς χώρας τὸν νομισματικὸν πληθωρισμὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἐμμέσως διὰ τοῦ τρόπου τούτου προσέφευγεν ἡ Κυβέρνησις.

κεφαλαίων, τὰ ὁποῖα ἤρχισαν ἐπανεξαγόμενα εἰς τὸ ἐξωτερικόν(1). Κατὰ συνέπειαν ἢ ἱκανοποιήσεις τῶν ἀναγκῶν τοῦ Κράτους καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων, ἀναγκῶν κυρίως μακροπροθέσμου δανεισμοῦ, ἐξηκολούθει νὰ προσκρούη εἰς τὰς αὐτάς ὡς καὶ πρότερον δυσχερείας.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως, ἐγένετο σκέψις ἐφαρμογῆς τῆς open market policy, ἀσκουμένης ὑπὸ τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς χρήματος, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως, διὰ τῆς διενεργείας σημαντικῶν ἀγορῶν ταμειακῶν καὶ ἄλλων γραμματίων καὶ τῆς ἐντεῦθεν μειώσεως τοῦ τόκου βραχυπροθέσμων τοποθετήσεων, κατευθυνθοῦν τὰ διαθέσιμα κεφάλαια πρὸς μονιμωτέρας ἐπενδύσεις. Πλὴν ὅμως, ἐκτὸς τοῦ κινδύνου πληθωρισμοῦ, τὸν ὁποῖον μία τοιαύτη πολιτικὴ περιέκλειε καὶ ἡ ἀποτελεσματικότης αὐτῆς δὲν ἐφαίνετο ἐξησφαλισμένη. Πράγματι ἡ ἐπίδρασις τοῦ χαμηλοῦ τόκου τῆς ἀγορᾶς χρήματος ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου προϋπέθετε δύο τινά : α') τὴν ὑπαρξιν ὑγιῶν δημοσίων οἰκονομικῶν καὶ ἰσορροπημένου Προϋπολογισμοῦ· καὶ β') τὴν τροπὴν ἐφεξῆς τῶν γαλλικῶν τραπεζῶν πρὸς τὰ κρατικὰ χρεώγραφα δι' ἐπενδύσεως εἰς ταῦτα σημαντικοῦ μέρους τῶν καταθέσεων των. Ἄλλ' ἢ μὲν πρώτη προϋπόθεσις δὲν συνέτρεχε τότε ἐν Γαλλίᾳ. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν μεταβολὴν τῆς πολιτικῆς τοποθετήσεων τῶν γαλλικῶν τραπεζῶν, αὕτη ἀντενδείκνυτο, λόγῳ τῶν κινδύνων ἀρρευστότητος, τοὺς ὁποῖους ἐνέκλειε δι' αὐτάς ἢ εἰς χρεώγραφα ἀκίνητοποιήσεις τοῦ παθητικοῦ των. Κατὰ συνέπειαν ἢ πολιτικὴ τῆς ἀνοικτῆς ἀγορᾶς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιδράσῃ ἐμμέσως ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου καὶ μόνον ὡς ὄργανον διακανονισμοῦ τῆς ἀγορᾶς χρήματος ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιηθῇ.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ταμιακῶν δυσχερειῶν τοῦ Κράτους, ἐρρίφθη ἀκόμη ὑπὸ τινων ἢ ἰδέα μιᾶς νέας ἐπανεκτιμήσεως τοῦ ἀποθέματος τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς διὰ τῆς διενεργείας ὀριστικῆς ἀποτιμῆσεως τοῦ νομίσματος, βάσει τοῦ ὑπὸ τοῦ νομισματικοῦ νόμου προβλεφθέντος κατωτάτου ὀρίου τῶν 43 χιλιοστογράμμων. Μία τοιαύτη ἐνέργεια ὑπελογίζετο ὅτι θὰ ἐξησφάλιζεν εἰς τὸ Δημόσιον συμπληρωματικὴν ὑπεραξίαν ἐξ 8 δισεκατομμ. φράγκων, ἐνῶ ἐξ ἄλλου θὰ εἶχε τοῦτο εἰς τὴν διάθεσίν του τὸ ποσὸν προικοδοτήσεως τοῦ συσταθέντος κατὰ τὴν προσωρινὴν ἀποτίμησιν Ταμείου Σταθεροποιήσεως. Ἄλλὰ καὶ ἡ λύσις αὕτη δὲν ἐφηρμόσθη, λόγῳ τῶν σοβαρωτάτων μειονεκτημάτων τὰ ὁποῖα παρουσίαζε.

Πάντως τὸ πρόβλημα τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν κοινωνικῶν καὶ λοιπῶν πολιτικῶν δαπανῶν τῆς Κυβερνήσεως ἀντεμετωπίσθη

(1) Ἡ ἀντιστροφή αὕτη ὠφείλετο τόσον εἰς τὴν κακὴν δημοσιονομικὴν κατάστασιν τῆς χώρας, ὅσον καὶ εἰς τὴν φημιολογηθεῖσαν νέαν προσεχῆ ὑποτίμησιν τοῦ φράγκου, βάσει τοῦ ὑπὸ τοῦ νομισματικοῦ νόμου τοῦ Ὀκτωβρίου καθορισθέντος κατωτάτου ὀρίου τῶν 43 χιλιοστογράμμων χρυσοῦ.

έν μέρει διὰ τῆς προσφυγῆς εἰς τὰ ἔντοκα γραμματία καὶ τὰς προσωρινὰς προκαταβολὰς τῆς Τραπεζῆς τῆς Γαλλίας. Περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου τὸ σύνολον τῶν ἀπὸ τῆς ὑποτιμῆσεως χορηγηθεισῶν προκαταβολῶν τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς ἔφθανε τὸ ποσὸν τῶν 7.1 δισεκατομμ. φράγκων. Ἀφ' ἑτέρου ἐγένετο εὐρεΐα χρήσις καὶ τῶν ταμιακῶν γραμματίων. Εἰς τὴν τοποθέτησιν αὐτῶν σπουδαίως συνέβαλεν ἡ ἐπελθοῦσα ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου ὑψωσις τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου εἰς 4% καὶ ἡ κατόπιν τῆς ὑψώσεως ταύτης σημειωθείσα εἴσοδος κεφαλαίων εἰς τὴν χώραν. Σημειωτέον ὅτι τὸ πραγματικὸν περιθώριον ἐκδόσεως ταμιακῶν γραμματίων σημαντικῶς ηὐρύνθη ἐν τῷ μεταξύ, συνεπεΐα τῆς γενομένης τὸν Νοέμβριον τοῦ 1936 ἀποσθέσεως τοῦ εἰς ταμιακὰ γραμματία συνῶμολογημένου ἀγγλικοῦ δανείου ἐκ 3 δισεκατομμ. φράγκων, καὶ τῆς παγιοποιήσεως μέρους τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ γραμματίων διὰ τῆς ἐκδόσεως ἑνὸς μεσοπροθέσμου δανείου πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν δαπανῶν ἔθνικῆς ἀμύνης.

Τὸ δάνειον τοῦτο, συναφθὲν περὶ τὰ μέσα Δεκεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἀπηυθύνετο εἰς τοὺς κατόχους χρυσοῦ καὶ εἰς τοὺς κατόχους ταμιακῶν γραμματίων ἐκδοθέντων τὴν προτεραίαν τῆς νομισματικῆς μεταρρυθμίσεως. Οἱ πρῶτοι, ἐκτὸς τοῦ τόκου 3½%, ἐλάμβανον κατὰ τὴν ἀποπληρωμὴν τοῦ δανείου, ἥτις ὠρίζετο εἰς τρία ἔτη, βραβεῖον ἀνερχόμενον εἰς τὰ 40% τοῦ ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου, ποσὸν δηλαδὴ ἀντιπροσωπεῖον σημαντικὸν μέρος τῆς ἐκ τῆς ὑποτιμῆσεως τοῦ φράγκου δημιουργηθείσης ὑπὲρ αὐτῶν ὑπεραξίας. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου διηκολύνετο σημαντικῶς ἡ συγκέντρωσις τοῦ ἀποθησαυρισμένου ὑπὸ τῶν ιδιωτῶν χρυσοῦ καὶ ἡ ἀναχαίτισις τῆς ἐξαγωγῆς κεφαλαίων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε καταστῆ δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῆ, ὡς ἦτο φυσικὸν ἄλλως τε, διὰ τῶν ληφθέντων ἅμα τῇ ὑποτιμῆσει δημοτικῶν μέτρων.

Εἰς τοὺς κατόχους γραμματίων τριμήνου καὶ ἑξαμήνου λήξεως προσεφέρετο ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν τίτλων τῶν πρὸς ὁμολογίας 9ετοῦς λήξεως πρὸς 4%, καὶ αἱ ὁποῖαι ἀπελάμβανον ὁμοίως βραβεῖου ἐπιστροφῆς ἐκ 40% τοῦ ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου. Ἡ παροχὴ βραβεῖου καὶ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην τῶν δανειστῶν ἐκρίθη σκόπιμος, δεδομένου ὅτι οὗτοι, δανείσαντες εἰς ὑγιᾶς νόμισμα, ὑπέστησαν πραγματικὴν ζημίαν ἐκ τῆς μετέπειτα ὑποτιμῆσεως τοῦ φράγκου.

Ἡ ἐκδοσις τοῦ δανείου ἔθνικῆς ἀμύνης ἐστέφθη μᾶλλον ὑπὸ ἐπιτυχίας, ἀφοῦ τὸ σύνολον τῶν εἰς αὐτὸ ἐγγραφῶν ἀνήρχετο ἐν ἀρχῇ τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου εἰς 4 δισεκατομμ. φράγκων. Ὁμολογουμένως ἡ ἐκδοσις τοῦ δανείου τούτου ἀπετέλεσεν εὐστοχὸν ἐνέργειαν τῆς Κυβερνήσεως Μπλούμ. Χάρις εἰς αὐτὴν ἀντεμετωπίσθη κατὰ τρόπον ὀρθόν, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἱκανοποιητικόν, τὸ πρόβλημα τοῦ ἀποθησαυρισμοῦ καὶ τῆς ἐξαγωγῆς χρυσοῦ. Ἀφ' ἑτέρου κατέστη δυνατὴ ἡ μείωσις τοῦ τόσον ἐπικινδύνως αὐ-

ξηθέντος κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη κυμαινομένου χρέους καὶ ἀντεμετωπίσθη ἐν μέρει τὸ πρόβλημα τῆς καλύψεως τῶν πολεμικῶν δαπανῶν.

5. ΤΟ ΔΑΝΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ 4 ½ %.

Αἱ δαπάναι ὅμως ἐθνικῆς ἀμύνης παρέμενον κατὰ τὸ μεγαλύτερον αὐτῶν μέρος ἀκάλυπτοι. Εἶχον καθορισθῆ αὐται, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω, εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν 10 δισεκατομμ. φράγκων αἱ ἕκτακτοι, ἐγένετο δ' ἐπὶ πλέον ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως Μπλοῦμ αὐξήσις τῶν κυρίως στρατιωτικῶν δαπανῶν τοῦ τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ κατὰ 1200 περίπου ἑκατομμ. φράγκων. Διὰ τῶν ταμιακῶν γραμματίων δὲν ἠδύνατο νὰ λυθῆ τὸ πρόβλημα τῆς καλύψεως τῶν δαπανῶν αὐτῶν, ἐφ' ὅσον ἄλλως τε τὰ ταμιακὰ γραμμάτια ἦσαν ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἄλλων ἐξόδων τῆς Κυβερνήσεως. Ἐπιτακτικὴ ὄθεν καθίστατο ἡ ἀνάγκη προσφυγῆς εἰς τὸν μακροπρόθεσμον δανεισμόν.

Τὰς ἀναγκαῖας πρὸς ἐπίτευξιν ἐνὸς μακροπροθέσμου δανείου συνθήκας ἐφρόντισε νὰ δημιουργήσῃ ἡ Κυβέρνησις διὰ διαφόρων προσφόρων μέτρων, ληφθέντων παρ' αὐτῆς ἐν ἀρχῇ τοῦ παρελθόντος Μαρτίου. Τὰ μέτρα ταῦτα συνίσταντο εἰς τὴν κατάργησιν τῶν πρότερον ὑφισταμένων περιορισμῶν κινήσεως τῶν κεφαλαίων, ὡς καὶ τῆς ὑποχρεώσεως πωλήσεως εἰς τὴν Ἐκδοτικὴν Τράπεζαν τοῦ κατεχομένου ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν χρυσοῦ εἰς τὴν πρὸ τῆς νομισματικῆς μεταρρυθμίσεως τιμῆν. Ἐπίσης εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἐφεξῆς μιᾶς ὀρθοδόξου δημοσιονομικῆς πολιτικῆς, διὰ μείωσεως τῶν δαπανῶν καὶ ἰσοζυγίσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ, δοθέντος ὅτι ἐκ τῆς κατ'αστάσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐξαρτᾶται κατὰ πολὺ ἢ εἰς τὸ νόμισμα ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ. Ἀπαρχὴν τῆς νέας ταύτης πολιτικῆς ἀπετέλεσεν ἡ ἀποφασισθεῖσα περιστολὴ κατὰ 6 δισεκατομμ. φράγκων διαφόρων ἐψηφισμένων δαπανῶν τοῦ ἑκτάκτου προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1937, δαπανῶν ἀναφερομένων κυρίως εἰς τὰ μεγάλα δημόσια ἔργα, τὴν συμπλήρωσιν τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν Τ.Τ.Τ. καὶ τῶν σιδηροδρόμων, τὴν ἀρωγὴν πρὸς διαφόρους δημοσίους ὀργανισμούς, κτλ. Πάντα τὰ μέτρα ταῦτα ἦσαν ἀναμφισβητήτως ὀρθὰ, καὶ μάλιστα ἀπαραίτητα, διότι ἄνευ τῆς λήψεως αὐτῶν δὲν θὰ καθίστατο δυνατὸν ν' ἀποκατασταθῆ ἡ πρὸς τὰ δημόσια οἰκονομικὰ τῆς χώρας καὶ πρὸς τὸ νόμισμα ἐμπιστοσύνη, ἐξ οὗ μεγάλως ἐξηρτᾶτο ὁ περιορισμὸς τῆς ἀποθησαυρίσεως καὶ ἡ εἴσοδος κεφαλαίων εἰς τὴν χώραν.

Ἄλλὰ πλὴν τῶν μέτρων τούτων, ἡ Κυβέρνησις ἐπροίκισε τὸ νέον δάνειον, οὗτινος ἀπεφάσισε τὴν ἕκδοσιν, διὰ τοῦ προνομίου τῆς συναλλαγματικῆς ἐγγυήσεως (*garantie de changes*), ἣτις ἐκρίθη ἐξ ἴσου ἀναγκαῖα πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἀπομακρυνθῆ ὁ νομισματικὸς κίνδυνος καὶ ὅπως πεισθοῦν οἱ κεφαλαιούχοι, οἱ ἀποκρύπτοντες ἢ ἐξάγοντες τὰ κεφάλαιά των, νὰ δανείσουν αὐτὰ εἰς τὸ Κράτος. Ἐπιπροσθέτως κατεβλήθη προσπάθεια ὅπως καταστῆ

ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον δημοτικὴ παρά τῷ κοινῷ ἢ ἐγγραφῇ εἰς τὸ νέον δάνειον : Τόσον ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὅσον καὶ ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ Τύπου ἐτονίσθη κατὰ κόρον τὸ ζωτικὸν συμφέρον, τὸ ὁποῖον ἐμφανίζει διὰ τὴν χώραν ἢ κάλυψις τῶν δαπανῶν ἐξοπλισμοῦ. Ἐξ ἑτέρου ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀπηύθυναν ἑκκλησίαν πρὸς τὸ Κοινόν, ἀναπτύσσοντες τὴν μεγάλην σπουδαιότητα τοῦ διὰ τοῦ δανείου ἐπιδιωκομένου σκοποῦ καὶ συνιστῶντες τὴν πρόθυμον συμμετοχὴν πάντων εἰς αὐτό. Τέλος, καὶ τὰ κρατικὰ ὄργανα καὶ ὅλοι οἱ δυνάμενοι νὰ ἀσκήσουν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς Κοινῆς Γνώμης ἐτέθησαν εἰς κίνησιν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ δανείου.

Τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα ὑπερέβησαν καὶ τὰς μᾶλλον αἰσιοδόξους προβλέψεις. Τὸ ἐκ 5 δισεκατομμ. φράγκων α' τμήμα τοῦ δανείου, ἢ εἰς τὸ ὁποῖον ἐγγραφῇ, ἀρξαμένη τὴν 13 Μαρτίου, ἐπρόκειτο νὰ κλείσῃ τὴν 25ην ἰδίου, ὑπερεκαλύφθη ἐντὸς ὀλίγων ὥρων. Ἐπειδὴ δὲ πολλοί, ἰδίως ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, ζητοῦντες νὰ ἐγγραφοῦν εἰς τὸ δάνειον, ἔμενον ἀνικανοποίητοι, ἀπεφασίσθη ἡ ἔκδοσις τὴν ἐπομένην ἐβδομάδα ἐνὸς β' τμήματος ἐκ 3 δισεκατομμ. φράγκων, τὸ ὁποῖον ὁμοίως ὑπερεκαλύφθη αὐθημερόν. Οὕτω παρέμεινεν ἡ εὐχέρεια ἐκδόσεως εἰς τὸ μέλλον 2.500 ἑκατομμ. φράγκων πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀρισθέντος ἀνωτάτου ποσοῦ ἐκ 10.500 ἑκατομμυρίων. Ἡ ἔκδοσις τοῦ δανείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης εἶχεν ἐπιπροσθέτως ὡς ἀποτέλεσμα τὴν εἰσροὴν εἰς τὴν χώραν σημαντικῶν κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τὴν ἐνίσχυσιν διὰ τοῦ τρόπου τούτου τῆς θέσεως τοῦ φράγκου.

Ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως τὸ νέον δάνειον παρουσίαζεν ὠρισμένα ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά, ἢ ἐξέτασις τῶν ὁποίων δὲν στερεῖται ἐνδιαφέροντος.

Ἐν πρώτοις παρείχετο εἰς τοὺς δανειστάς, ὡς ἐσημειώθη καὶ ἀνωτέρω, ἐγγύησις συναλλάγματος. Ὁ ἐκδοθεὶς νόμος ὠρίζεν ὅτι θὰ ἐλάμβανον οὗτοι εἰς ἐθνικὸν νόμισμα ποσὸν ἀνώτερον τοῦ ὀνομαστικοῦ ποσοῦ τοῦ τόκου καὶ τοῦ χρεολυσίου, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν τὸ νόμισμα τοῦτο ἤθελεν ἐκπέσει ἐν σχέσει πρὸς τὰ δύο ἄλλα νομίσματα (λίραν καὶ δολλάριον), τὰ ὁποῖα ἐλαμβάνοντο ὡς βάσις τῆς συναλλαγματικῆς ἐγγυήσεως. Ἡ ὑπόσχεσις τῆς πληρωμῆς εἰς ὑγιᾶς νόμισμα ἦτο, ὡς ἐλέχθη, ἀναγκαία διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν δανειστῶν. Βεβαίως μεγαλειτέρα ἐξασφάλισις θὰ παρείχετο εἰς αὐτοὺς ἐὰν ἐπροτιμᾶτο ἡ ρήτρα τοῦ χρυσοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἡ δοθεῖσα ἀσφάλεια εἶναι ἐπίσης σοβαρά, δεδομένου ὅτι δὲν πιθανολογεῖται ὑποτίμησις τῆς λίρας ἢ τοῦ δολλαρίου.

Πλὴν τῆς συναλλαγματικῆς ἐγγυήσεως, τὸ νέον δάνειον περιεβλήθη καὶ μὲ ἄλλο, ἐξ ἴσου σοβαρόν, πλεονέκτημα. Εἰς τοὺς κομιστάς τῶν τίτλων παρεσχέθη ἐκ τοῦ νόμου τὸ δικαίωμα ἐπιλογῆς τοῦ νομίσματος πληρωμῆς τῶν τοκομεριδίων ἢ τοῦ χρεολυσίου τοῦ δανείου (*option de place*). Οὕτως ἠδύναντο οὗτοι νὰ ζητήσουν τὴν εἰς φράγκα γαλλικὰ ἢ ἐλβετικὰ — τῇ μεσολαθήσει τῆς Τραπε-

ζης Διεθνῶν Διακανονισμῶν — πληρωμῆν των, τοῦ ποσοῦ τῶν γαλλικῶν ἢ ἐλβετικῶν φράγκων καθοριζομένου βάσει τῆς τρεχούσης τιμῆς εἰς τὸ χρηματιστήριον Παρισίων ἢ Βασιλείας τῆς ἀγγλικῆς λίρας ἢ τοῦ δολλαρίου κατὰ τὸν χρόνον τῆς πληρωμῆς ἢ τῆς ἀποσπάσεως ἐκάστου τοκομεριδίου, ἢ κατὰ τὸν χρόνον τῆς πληρωμῆς τῶν χρεολυσίων. Διὰ τῆς ἐγγυήσεως συναλλάγματος, οἱ ὁμολογιούχοι ἐτίθεντο εἰς τὴν αὐτὴν πλεονεκτικὴν θέσιν, εἰς ἣν θὰ εὐρίσκοντο καὶ ἐὰν εἶχον τοποθετήσει τὰ κεφάλαιά των εἰς ἓν τῶν τριῶν νομισμάτων ὑπολογισμοῦ τοῦ δανείου. Ἀλλὰ καὶ ἡ πρόσθετος ἐγγυήσις τῆς ἐπιλογῆς συναλλάγματος ἦτο ἐξ ἴσου σημαντικὴ μὲ τὴν προηγουμένην, συνέθη δὲ διὰ πρώτην φοράν εἰς ἔσωτερικὸν γαλλικὸν δάνειον νὰ δοθοῦν τοιαῦται διπλαῖ ἐγγυήσεις.

Κατὰ τὰ λοιπὰ οἱ ὅροι ἐκδόσεως τοῦ δανείου εἶχον ὡς ἑξῆς : Τόκος 4½%, τιμὴ ὑπὸ τὸ ἄρτιον 98% καὶ ἀπαλλαγὴ τῶν τίτλων τοῦ δανείου ἀπὸ ὠρισμένων φόρων καὶ τελῶν. Πρέπει ὅμως νὰ σημειωθῇ ὅτι οὔτε ἡ φορολογικὴ ἀπαλλαγὴ, ἥτις εἶναι καταδικαστέα καθ' ὃ ἀποθαίνουσα τελικῶς εἰς βάρος τῶν φορολογουμένων, οὔτε ὁ τόκος, ὅστις ὠρίσθη εἰς ἐπίπεδον σχετικῶς ὑψηλόν, συνετέλεσαν σοβαρῶς εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ δανείου. Ταύτην ἐξησφάλισαν κυρίως αἱ δοθεῖσαι εἰς τοὺς δανειστάς ἐγγυήσεις καὶ τὰ ἄλλα ληφθέντα μέτρα ἐξασφαλίσεως αὐτῶν. Ὁ τόκος διεδραμάτισεν ἐντελῶς δευτερεύοντα ρόλον. Ὅσονδῆποτε ὑψηλὸς καὶ ἂν ὠρίζετο οὗτος, τὸ δάνειον θὰ ἦτο καταδικασμένον εἰς ἀποτυχίαν ἐὰν δὲν συνέτρεχεν ὁ παράγων τῆς ἀσφαλείας.

Ἡ ἀπόσβεσις τῶν ὁμολογιῶν ὠρίσθη εἰς 60 ἔτη, τοῦ Κράτους ὅμως ἐπιφυλάξαντος εἰς ἑαυτὸ τὸ δικαίωμα ὅπως προβῆ ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου 1942 εἰς μερικὴν ἢ ὀλικὴν ἐξόφλησιν τῶν κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν ταύτην ὑφισταμένων ἐν ζωῇ τίτλων. Τὴν ἀποπληρωμὴν τοῦ δανείου ὁ νόμος καθώρισε δι' ἐξαγορᾶς εἰς τὸ χρηματιστήριον ἢ διὰ κληρώσεως εἰς τὸ ἄρτιον. Ἀναμφισβητήτως ὁ τρόπος οὗτος ἀποσθέσεως εἶναι λίαν εὐνοϊκός, διότι ἐπιτρέπει τὸν συνδυασμὸν τῶν πλεονεκτημάτων καὶ τῶν δύο ἀνωτέρω μεθόδων ἀποσθέσεως καὶ ἐξασφαλίζει τὴν κατὰ τὸν καλλίτερον δυνατὸν τρόπον ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τοῦ Δημοσίου.

Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω, οἱ ὅροι ἐκδόσεως τοῦ δανείου Ἐθν. Ἀμύνης ὑπῆρξαν πάντες, πλην τοῦ τελευταίου, δυσμενεῖς διὰ τὸ Γαλλικὸν Κράτος καὶ θὰ βαρύνουν εἰς τὸ μέλλον σημαντικῶς οὗτοι ἐπὶ τῶν δημοσίων οικονομικῶν καὶ τοῦ νομίματος τῆς χώρας. Ἡ δυσμένεια ὅμως αὕτη τῶν ὄρων τοῦ δανείου προῆλθεν ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν ἐξασθένεισιν τῆς δημοσίας πίστεως, ἥτις ὑπῆρξεν συνέπεια τῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Λαϊκοῦ Μετώπου ἀκολουθηθείσης εἰς τὸ δημοσιονομ. πεδίων πολιτικῆς. Ἐὰν ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ δημοσιονομικοῦ προβλήματος τῆς χώρας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Μπλουμ εἶχε γίνεαι συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς μιᾶς ὑγιοῦς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς, θὰ εἶχε δημιουργηθῆ ἀτμόσφαιρα ἀπεριορίστου ἐμπιστοσύνης εἰς τὰ δημόσια οικονομικά καὶ τὸ νόμισμα τῆς

χώρας καὶ δὲν θὰ ἠναγκάζετο οὕτω τὸ Κράτος νὰ στέρξη εἰς τόσας θυσίας διὰ τὴν ἀπαραίτητον τροφοδότησιν τοῦ Δημ. Θησαυροῦ.

Ἡ σύναψις τοῦ δανείου Ἐθν. Ἀμύνης ἐπέφερε σημαντικὴν ἀνακούφισιν εἰς τὸν Δημ. Θησαυρόν, αἱ ἀνάγκαι τοῦ ὁποίου περιωρίσθησαν αἰσθητῶς, μετὰ τὴν ἀποφασισθεῖσαν μάλιστα περικοπὴν κατὰ 6 δισεκατομ. φράγκων τῶν ἐκτάκτων δαπανῶν. Ἄλλ' ἡ σχετικὴ αὕτη ἄνεσις τοῦ Δημοσίου Ταμείου δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Βαθμιαίως ἐμειώθη τὸ περιθώριον προκαταβολῶν τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς, σήμερον δέ (τέλη Μαΐου), τὸ περιθώριον τοῦτο ἀνέρχεται εἰς μόνον 2 δισεκατομμύρια. Ἀφ' ἑτέρου ἡ ἔκδοσις ἐντόκων γραμματίων, διὰ τὰ ὁποῖα τὸ ὑπάρχον περιθώριον εἶναι εἰσέτι εὐρὺ, δὲν ἀπέδωκεν εἰμὴ πενιχρὰ ἀποτελέσματα.

Ἄλλ' ἐνῶ αἱ διαθεσιμότητες τοῦ Δημ. Θησαυροῦ εἶναι τοσοῦτον περιωρισμέναι, ἀνερχόμεναι, κατὰ τὰς προσφάτους δηλώσεις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, εἰς μόλις 4 δισεκατομμ. φράγκων, αἱ εἰς χρῆμα ἀνάγκαι τοῦ Κράτους εἶναι εἰσέτι ἀρκετὰ σημαντικά, ὑπερβαίνουσαι τὰ 15 δισεκατομμύρια. Κατὰ συνέπειαν τὸ πρόβλημα τοῦ ταμιακοῦ ἀνεφοδιασμοῦ προσέλαθε νέαν ὀξύτητα ἐν Γαλλίᾳ. Πρὸς ἀντιμετώπισιν αὐτοῦ δὲν ὑπάρχουν σήμερον ἄλλαι λύσεις, παρὰ ἡ τῆς συμπίεσεως τῶν κρατικῶν δαπανῶν καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν φορολογικῶν ἐσόδων, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι νέα δάνεια ἀποκλείονται, ἀφοῦ αἱ τιμαὶ τῶν παλαιῶν εὐρίσκονται εἰς πολὺ χαμηλὰ ἐπίπεδα, ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ κυβερνητικοὶ κύκλοι ἀποκρούουν τὸν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον πληθωρισμόν. Ἐκ τῶν ὑπαρχόντων δεδομένων προκύπτει ὅτι ἡ Κυβέρνησις φαίνεται ἀποκλίνουσα ὑπὲρ τῆς δευτέρας ἐκ τῶν ἀνωτέρω λύσεων, ἀντιτιθεμένη ἀπολύτως πρὸς οἰανδήποτε νέαν περικοπὴν, διὰ τὸ τρέχον ἔτος, τῶν δαπανῶν τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Πρὸς τοῦτο κρατεῖ σκέψις ὑποβολῆς εἰς τὰ Νομοθετικὰ Σώματα πρὸς ἔγκρισιν σειρᾶς νομοσχεδίων, ἀποβλεπόντων τὸ μὲν εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν φορολογικῶν εἰσπράξεων, τὸ δὲ εἰς τὴν λήψιν μέτρων πρὸς ἐδραίωσιν τῆς δημ. πίστεως, δι' ἧς θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ διὰ νέων δανείων, συναπτομένων ὑπὸ εὐνοϊκοῦς ὄρους, συμπλήρωσις τῶν ἀναγκῶν τοῦ Θησαυροφυλακίου.

6. Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ.

Ὅπως ἐσημειοῦτο εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1937, ἡ Κυβέρνησις Μπλοῦμ κατέφυγεν εἰς τὴν διὰ μέσου τῆς πίστεως κάλυψιν τῶν δαπανῶν, εἰς τὰς ὁποίας προέβη, διότι ἤθελε νὰ ἀποφύγῃ τὴν διὰ νέων φόρων ἐπιθάρυνσιν τῆς ἀρκετὰ, ἄλλως, βεβαρυμένης γαλλικῆς οἰκονομίας, παρακωλύουσα οὕτω τὴν ἀνάρρωσιν ταύτης. Ἐκρινε μάλιστα ἡ Κυβέρνησις ὅτι ἐπεβάλλετο ἀντιθέτως ἡ ἐλάφρυνσις τῶν φορολογικῶν βαρῶν τοῦ γαλλικοῦ Λαοῦ, ἥτις θὰ εἶχε καὶ ὡς ἀποτέλεσμα νὰ εὐνοήσῃ καὶ ἐπιταχύνη τὴν οἰκονομικὴν ἀνόρθωσιν. Αἱ κυβερνητικαὶ αὗται

ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ φορολογικοῦ προβλήματος εἶχον ἐκτεθῆ καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἤδη κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα τῆς ἀνόδου εἰς τὴν Ἀρχὴν τῆς νέας Κυβερνήσεως. Ὁμιλῶν τότε ὁ κ. Ὠριόλ, ἐτόνιζε τὴν ἀνάγκην τῆς μειώσεως τῶν πολλαπλῶν φόρων καὶ τελῶν, οἵτινες ἐπίεζον ἀφορήτως τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἀγαθῶν, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἐπιτευχθῆ ἔντασις τούτων, αὔξησις τῆς καταναλώσεως, ἀνύψωσις τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐργαζομένων τάξεων, καὶ γενικώτερον πρόοδος τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας. Προσέθετε δὲ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι πρὸς τὴν γραμμὴν ταύτην θὰ κατηύθυνε τὴν φορολογικὴν αὐτῆς πολιτικὴν ἢ Κυβέρνησις καὶ ὅτι θὰ ἐφρόντιζε συγχρόνως νὰ συμψηφίσῃ τὴν ἐκ τῆς μειώσεως τῶν φόρων τούτων ζημίαν τοῦ Δημοσίου δι' ἀντιστοίχου αὐξήσεως τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν μεγάλων, ἰδίᾳ, εἰσοδημάτων καὶ τῶν κληρονομικῶν τελῶν. Αἱ ἀρχικαὶ αὗται κυβερνητικαὶ σκέψεις συντόμως ἀπέληξαν εἰς ἀποφάσεις, αἵτινες ἐνεσαρκώθησαν εἰς τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὰ Νομοθετικὰ Σώματα τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1936 νομοσχέδιον περὶ φορολογικῆς μεταρρυθμίσεως. Ἡ ὑποβολὴ τοῦ νομοσχεδίου τούτου προεκάλεσε μακρὰς συζητήσεις εἰς τὸ γαλλικὸν Κοινοβούλιον, τέλος δὲ κατέστη δυνατὴ ἡ ψήφισις του μέ τινὰς τροποποιήσεις, δημοσιευθέντος τὴν 31 Δεκεμβρίου τοῦ σχετικοῦ νόμου.

Ὁ νέος νόμος περιέλαθε τρία κυρίως θέματα : α') τὴν μεταρρυθμίσιν τοῦ ἰσχύοντος πρότερον καθεστῶτος ἐπὶ τῶν τελῶν παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως· β') τὴν μεταρρυθμίσιν τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος· καὶ γ') τὴν μεταρρυθμίσιν τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν κληρονομικῶν.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον θέμα, ἡ γενομένη μεταρρυθμίσις συνίστατο εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ φόρου κύκλου ἐργασιῶν, τοῦ τέλους ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ τῶν πολλαπλῶν εἰδικῶν τελῶν τῶν βαρυνόντων τὰ διάφορα προϊόντα, καὶ τὴν ἀντικατάστασιν τούτων δι' ἐνιαίου τέλους καθορισθέντος εἰς 6% ἐπὶ τῶν πωλήσεων καὶ ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων τῶν προοριζομένων δι' ἐμπόρους ἢ καταναλωτὰς καὶ εἰς 2% ἐπὶ τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν. Τοῦ τέλους 6% ἐπὶ τῶν πωλήσεων ἀπηλλάσσοντο τὰ γεωργικὰ προϊόντα. Τὸ τέλος τοῦτο εἰσεπράττετο εἰς τὸ τελευταῖον στάδιον τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, κατεβάλλετο δηλαδὴ ὑπὸ τοῦ τελευταίου παραγωγοῦ τοῦ συναλλασσομένου μετὰ τοῦ ἐμπορευομένου, τοῦ βιοτέχνου ἢ καὶ τοῦ καταναλωτοῦ. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἀπηλλάσσοντο τοῦ φόρου, τὸσον οἱ ἐμπορευόμενοι καὶ οἱ βιοτέχνοι — διὰ τοὺς τελευταίους μάλιστα καθιεροῦτο ἀπαλλαγὴ καὶ ἀπὸ τοῦ τέλους 2% καὶ ἠύνοοῦντο οὕτω σημαντικῶς, καθὼς καὶ οἱ μικρέμποροι, ὑπὸ τῆς μεταρρυθμίσεως — ὅσον καὶ τὸ πλεῖστον τῶν βιομηχάνων, δεδομένου ὅτι τὸ νέον τέλος δὲν ἐπεβάλλετο, ὅπως πρότερον ὁ φόρος τοῦ κύκλου ἐργασιῶν, εἰς ὅλα τὰ στάδια τῆς ἐπεξεργασίας ἐνὸς προϊόντος, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ τελευταῖον.

Ἐπῆρχετο τοιοῦτοτρόπως σημαντικὴ ἀπλοποίησης τοῦ πρότερον λίαν πολυπλόκου φορολογικοῦ συστήματος καὶ περιωρίζετο ὁ ἔλεγχος τῶν φοροτεχνικῶν ὑπηρεσιῶν. εἰς μικρὸν μόνον ἀριθμὸν βιομηχανιῶν, ἐνῶ προηγουμένως ἐπεξετείνετο οὗτος ἐφ' ὄλων τῶν ἐμπόρων καὶ βιομηχανῶν. Συγχρόνως ἀπεφεύγετο ἢ πρότερον εἰς εὐρείαν κλίμακα παρατηρουμένη ἐπιθάρυνσις τοῦ αὐτοῦ προϊόντος, καὶ συνεπῶς τῆς καταναλώσεως τούτου, μὲ τὸν φόρον κύκλου ἐργασιῶν καὶ μὲ ἐν ἧ πλείονα συγχρόνως εἰδικὰ τέλη, καὶ ἦτις ἀπέθαιναν ἐπιζημία εἰς τὸ λιανικὸν ἐμπόριον.

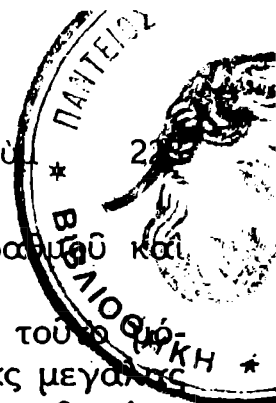
Αὐτὰ δ' εἶναι καὶ τὰ κύρια πλεονεκτήματα τῆς γενομένης μεταρρυθμίσεως. Διότι κατὰ τὰ ἄλλα οὐδεμία οὐσιώδης μεταβολὴ ἐπῆλθε, καθ' ὅσον τὸ φορολογικὸν βάρος ἐπὶ τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς καταναλώσεως ἐν τῷ συνόλῳ δὲν ὑπέστη αἰσθητὴν μείωσιν, τοῦ νέου τέλους ὑπολογισθέντος κατὰ τρόπον ὥστε ἡ ἀπόδοσις αὐτοῦ νὰ μὴν ὑπολείπεται αἰσθητῶς τῆς ἀποδόσεως τῶν παλαιῶν τελῶν. Οὔτε καὶ ἦτο δυνατὸν ἄλλως τε νὰ λάβῃ χώραν σοβαρὰ φορολογικὴ ἀνακούφισις λόγῳ τῆς καταστάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται τὰ δημόσια οἰκονομικά.

Πρὸς τὸν σκοπὸν ἀναζωπυρώσεως τῶν συναλλαγῶν ἐγένετο καὶ κατάργησις τοῦ φόρου ἐπὶ τῆς μεταφορᾶς ἀγροτικῶν καὶ ἄλλων προϊόντων.

Ἐτέρα ἀξιοσημεῖωτος μεταρρυθμίσις εἶναι ἡ ἀφορῶσα τὸν φόρον ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος. Διὰ τῆς μεταρρυθμίσεως ταύτης ὁ Γάλλος νομοθέτης ἀπέθλεψεν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν μεγαλειτέρας φορολογικῆς δικαιοσύνης διὰ μιᾶς καλλιτέρας προσαρμογῆς τῶν φορολογικῶν βαρῶν πρὸς τὴν οἰκονομικὴν δυναμικότητα ἐκάστου. Διὰ τοῦ ἐκδοθέντος νόμου ὁ συντελεστὴς προοδευτικότητος αὐξάνεται εἰς τὸν συνθετικὸν φόρον ἀπὸ τῶν ὑπερβαίνοντων τὰ 75.000 φράγκα εἰσοδημάτων μέχρις ἀνωτάτου ὀρίου 30% (εἰσοδήματα ἀνώτερα τῶν 1.320.000 φράγκων). Περαιτέρω ὀρίζεται ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τὸ ποσὸν τοῦ φόρου αὐξάνεται κατὰ 30% εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἀγάμων ἢ τῶν ἀνευ τέκνων χήρων ἢ διεζευγμένων φορολογουμένων τῶν ὑπερβάντων τὸ 30ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας.

Ἡ ἐπελθοῦσα κατὰ τὰ ἀνωτέρω μεταρρυθμίσις τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, ἂν καὶ κατεκρίθη ὑπὸ τινῶν ἐν Γαλλίᾳ, ὡς ἐξωθοῦσα τοὺς φορολογουμένους εἰς διαφυγὴν ἀπὸ τοῦ φόρου καὶ φυγάδουσιν τῶν κεφαλαίων των, ἦτο ἐν τούτοις ἐνδεδειγμένη καθ' ὅ ἀνταποκρινομένη πλήρως πρὸς τὰς νεωτέρας ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ τῇ πράξει τοῦ φόρου κατευθύνσεις. Ἄλλως τε φορολογικὴ διαφυγὴ δὲν λαμβάνει χώραν ὅταν ἀπλῶς τὸ ποσοστὸν τοῦ φόρου εἶναι καθ' ἑαυτὸ ὑψηλόν, ἀλλ' ὅταν ἡ φορολογικὴ ἐπιθάρυνσις εἶναι μεγάλη.

Ἡ γενομένη μεταβολὴ τῶν κληρονομικῶν τελῶν στηρίζεται καὶ αὕτη εἰς τὰς νεωτέρας περὶ φόρου κληρονομικῶν ἀντιλήψεις. Διὰ τῆς μεταβολῆς ταύτης ὠρίσθησαν τὰ ἐξῆς *maxima* ποσοστὰ φορολογίας: Κατ' εὐθείαν γραμμὴν μεταξὺ συζύγων 25% ἐκ πλα-

γίου 40% καὶ μεταξὺ συγγενῶν πέραν τοῦ τετάρτου βαθμοῦ καὶ προσώπων μὴ συνδεομένων διὰ συγγενείας 50%.

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω θὰ ἠδύνατό τις νὰ παρατηρήσῃ τοῦτο ὅτι δηλαδή ἡ γενομένη μεταρρύθμισις, ἐνῶ εὐνοεῖ τὰς μεγάλας περιουσίας, τὰς ἄνω τοῦ ἐνὸς ἑκατομμυρίου, ἀντιθέτως βαρύνει σημαντικῶς, ὅπως καὶ εἰς τὸ προηγούμενον καθεστῶς, τὰς μεσαίας τοιαύτας, λόγῳ τοῦ καθορισμοῦ ὑψηλῶν, σχετικῶς, ποσοστῶν διὰ ταύτας. Ἴσως ἡ σημαντικὴ ἐπιβάρυνσις τῶν τελευταίων νὰ ὑπῆρξε σκόπιμος, καθ' ὅσον, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ Δημοσίου, ὁ φόρος ἐπὶ τῶν κληρονομιῶν δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποδώσῃ μεγάλα ποσά, παρὰ μόνον ἐὰν ἐπεβαρύνοντο σημαντικῶς αἱ μεσαῖαι περιουσίαι, ἐκ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται, ὡς γνωστόν, κατὰ τὸ πλεῖστον ὁ ἐθνικὸς πλοῦτος τῆς Γαλλίας.

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν φορολογικῶν μέτρων τῆς Κυβερνήσεως Μπλουμ πρέπει νὰ μνημονευθῇ καὶ ἡ ἐπιβληθεῖσα φορολογία ἐκ 4% ἐπὶ τῶν μὴ διανεμομένων κερδῶν τῶν ἀωνύμων ἑταιρειῶν καὶ ἡ ἔκτακτος φορολογία 2% ἐπὶ τοῦ ἀποθεματικοῦ τῆς χρήσεως 1935.

Τέλος, θὰ πρέπει ν' ἀναφερθῇ ἡ ἀμέσως μετὰ τὴν νομισματικὴν ὑποτίμησιν λαβοῦσα χώραν μεταρρύθμισις τοῦ δασμολογίου. Ἡ Κυβέρνησις Μπλουμ πρὸς ἀποφυγὴν μεγάλης ὑψώσεως, συνεπεία τῆς ὑποτιμῆσεως, τῶν τιμῶν τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων εἰδῶν, ἧτις ὕψωσις θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ περιορισθοῦν ἀναλόγως τὰ ὀφέλη, τὰ ὁποῖα θὰ ἀπεκόμιζον ἐκ τῆς ὑποτιμῆσεως τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον καὶ ὁ περιηγητισμὸς, προέβη διὰ τοῦ νόμου τῆς 2 Ὀκτωβρίου 1936 εἰς τροποποιήσιν τῶν δασμολογικῶν ποσοστῶν. Ἡ τροποποίησις αὕτη συνίστατο εἰς μείωσιν τῶν εἰσαγωγικῶν τελῶν τῶν μὴ ὑποκειμένων εἰς ποσοτικὸς περιορισμοὺς ἐμπορευμάτων κατὰ ποσοστὸν κυμαινόμενον ἀπὸ 15—20%. Τὸ κατώτατον ὄριον μείωσεως ἀφεῶρα τὰ ἔτοιμα προϊόντα, ὠρίσθη δὲ εἰς χαμηλὸν ἐπίπεδον πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως μὴ δυσχερανθῇ ἡ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοποθέτησις τῶν ἐθνικῶν προϊόντων συνεπεία ἀνταγωνισμοῦ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τὸ ἀνώτατον ὄριον ἀνεφέρετο εἰς τὰ ἀκατέργαστα προϊόντα. Τέλος, διὰ τὰ ἡμικατεργασμένα προϊόντα τὸ ποσοστὸν μείωσεως ὠρίσθη εἰς 17%.

Διὰ τὰ ἐμπορεύματα ἐφ' ὧν ἐφαρμόζεται τὸ καθεστῶς τῶν contingentments, ἐθεσπίσθη ὁμοίως μείωσις τῶν δικαιωμάτων εἰσαγωγῆς κατὰ 2%. Μείωσιν, τέλος, ὑπέστησαν καὶ τὰ τέλη εἰσαγωγῆς τὰ ἐπιβαλλόμενα ἐφ' ὠρισμένων ἀποικιακῶν καὶ ἄλλων προϊόντων (καφφέ, ὀρυκτελαίων, κτλ.). Ἡ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκπτώσεων ἐλάττωσις τῶν προσόδων τοῦ Δημοσίου ὑπελογίσθη εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1937 εἰς 630 περίπου ἑκατομμύρια φράγκων.

Τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω μείωσεως τῶν εἰσαγωγικῶν τελῶν ἐξηρέθησαν τὰ γεωργικὰ προϊόντα, πλὴν ὠρισμένων εἰδῶν, ὡς τὰ σφάνια, τὰ πουλερικά, τὰ γαλακτοῦχα ἄλευρα, κτλ.

Πλὴν τῆς μείωσεως τῶν δασμῶν ἐγένετο καὶ αὐξήσις τῶν con-

tingents εισαγωγής ώρισμένων γεωργικῶν καὶ ἄλλων προϊόντων, κατηργήθησαν δ' έντελῶς οἱ ποσοτικοὶ περιορισμοὶ δι' ἑκατοντάδα βιομηχανικῶν προϊόντων, ἡ εισαγωγή τῶν ὀποίων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἶχεν οὐσιωδῶς ὑπολειφθῆ τῶν καθωρισμένων μεγίστων ὀρίων.

Τὰ ἀνωτέρω μέτρα ὑπῆρξαν ἀναμφισβητήτως ὀρθά, ἡ μόνη δὲ παρατήρησις, τὴν ὀποίαν θὰ ἠδύνατό τις ἴσως νὰ κάμῃ, εἶναι ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐφρόντισε νὰ χρησιμοποίησῃ αὐτὰ πρὸς ἐπίτευξιν, κατὰ τὴν διαπραγματεύσιν ἐμπορικῶν συμφωνιῶν, ἀναλόγων ἀνταλλαγμάτων ἐκ μέρους τῶν ὠφεληθεισῶν ἐκ τῶν μέτρων τούτων χωρῶν.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν εἰς γενικὰς γραμμὰς ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Μπλοὺμ κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας ἀπὸ τῆς ἀνόδου αὐτῆς εἰς τὴν Ἀρχὴν ἀσκηθεῖσα, εἰς τοὺς κυρίους τομεῖς τῆς δημοσιονομικῆς δράσεως, πολιτικῆ. Ἡ πολιτικῆ ὅμως αὕτη καὶ αἱ προελθοῦσαι ἐκ ταύτης συνέπειαι, ὠδήγησαν, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Μαρτίου σημειωθείσαν μεταβολὴν καὶ τὴν χάραξιν νέων κατευθυντηρίων γραμμῶν ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν δημοσίων οικονομικῶν.

I. N. KOULIS

BIBLIOGRAPHIA : Germain - Martin : Le problème financier. 1930 - 1936. Paris 1936. G. Jèze : L'emprunt 4 1/2 % 1937. Εἰς «Revue de Science et de législation financières». Janvier - Mars 1937. E. B. D. : L'emprunt français et le mouvement des capitaux. Εἰς «Revue Économique Internationale» Mars 1937. Philippe Sch wob : Les finances publiques avant les élections. Εἰς «L'Europe Nouvelle» 1936, τεύχη 945 καὶ 946. Τοῦ ἰδίου : La réforme fiscale. Εἰς «L'Europe Nouvelle» 1937, τεῦχος 987. Société des Nations : Finances Publiques. 1928 - 1935. Τεῦχος XII, Genève 1937. Henry Laufenburger : Der Wechsel der Konjunkturpolitik in Frankreich. Εἰς «Jahrbücher für Nationalökonomie u. Statistik» Band 145, April 1937. Die Weltwirtschaft Ende 1936. Παράρτημα τῆς «Wirtschaft u. Statistik». Compte-rendu des opérations de la Banque de France en 1936. Εἰς «Revue de science et de législation financières». Janvier - Mars 1937. Exposé des motifs du projet de loi de 28 Septembre 1936. Εἰς «Revue de science et de législation financières». Juillet - Août 1936. Rapport général précédant les décrets-lois du 16 Juillet 1935 tendant au redressement des finances publiques. Εἰς «Bulletin de statistique et de législation comparée». Tome 118. Juillet - 1935. Rapport sur le budget de l'exercice 1937. Εἰς «Bulletin de statistique et de législation comparée» Tome 120. Novembre 1936. Loi du 31 Décembre 1936 portant réforme fiscale. Εἰς «Revue de science et de législation financières» Janvier - Mars 1937. Rapport sur le décret relatif à la taxe unique à la Production. Extrait du «Journal Officiel». Journal Officiel 2 Octobre 1936, 11 Mars 1937. Journal Officiel - Débats parlementaires : Comptes - rendus des séances de la Chambre des députés de 26 et 27 Novembre et 31 Décembre 1936. «Le Temps» Ἔτη 1936, 1937.